

OMTRENT "STIERMAN LEIZE"

door Jef KLAUSING

De vissers van Heist moesten in het begin van de vorige eeuw naar Damme om te loten en, zoals in de meeste lotelingengemeenschappen het geval was, zongen ze hun lijflied:

En de stierman en ze joengen
Z'eten geiren toengen
Vivat 't Noorden
Heist is hier.
Heist is hier.
Vivat 't Noorden
d'Heistenaars zijn op de zwier.

Te Oostende kende men een verwant lied, over een Stierman, dat werd gezongen maar met een ander refrein

En de stierman ze joengen,
Hij vrit zoe geiren toengen
Tring tring tring
Stierman Leize, Stierman Leize
Tring tring tring
Stierman Leize volt in de bassing.

In de volgende strofen ging het zoals in het bekende studentenlied "Schele Vanderlinde", al naargelang de inspiratie en de fantasie van de voorzanger.

Als Stierman Leize gernoazen at,
Ze kwamen al schuuffelend uut ze gat
Tring tring tring....

En Stierman Leize at geiren koekebrood
En hij at er zoe geiren en hij ging er van dood
Tring tring tring...

In onze stad werden de "trings" in het refrein van "Stierman Leize" gezongen, gesuggereerd en verzonnen in de jaren 1950 gepolemiseerd over die Stierman.

Wie was die onbekende bekende Oostendenaar?

In 1958 meende Omer VILAIN dat het hier kon gaan over een machinist, stuurman van de trein die per ongeluk met zijn trein in de bassing (het dok) zou gereden zijn.

Volgens VILAIN kende men te Oostende een zekere LARSEN die machinist was bij de spoorweg. De naam LARSEN zou door de Oostendenaars vervormd zijn tot "Leize" en zo had men te Oostende een "Stierman Leize".

De dochter van die LARSEN, Blanche, was gehuwd met de conciërge van het "museum Liebaert" dat in het "bosje" naast de (vroegere) zwemschool gelegen was. Haar dochter, Olga CALMEIN was een bekende operazangeres die lerares was aan het muziekconservatorium te Oostende. In de

stadsuitgave over het muziekconservatorium van Oostende staat Olga CALMEYN vermeld als lerares zang van 1 december 1945 tot 1 september 1973.

Roland DESNERCK wist het beter. In het nummer van "De Stoeten Ostendenoare" van september 1995 beweerde hij dat hij de "echte" "Stierman Leize" gevonden had. Zijn voornaam was Edmond, hij was geboren rond 1850 en had een dochter Blanche, die geboren was op 23 oktober 1878. Maar Roland deelt (veiligheidshalve?) mede dat er meer dan één "Stierman Leize" zou bestaan hebben.

Volgens DESNERCK zou die LARSEN gehuwd zijn geweest met Marieke LAPON en een dochter gehad hebben die geboren was op 23 oktober 1878 en dat hij waarschijnlijk familie was van de bekende Oostendse musicus Edmond LAPON.

Maar DESNERCK zou nog een andere "Stierman Leize" gekend hebben. C. LAUWERS, geboren in 1885, getrouwd maar weggelopen van zijn vrouw. Hij was koetsier die zijn standplaats had bij de paardenkoers. Deze "Stierman Leize" bezat alle kenmerken van zijn beroep: vaak bezopen, hield veel van de vrouwen. Het was met een stuk in zijn kloten (schrijft DESNERCK), gezeten op de bok van zijn koets en met een blind paard, dat hij bij de Kapellestraat de bocht aan de brug miste en in het tweede handelsdok terecht kwam. Naast nog talrijke andere details van minder belang, weet DESNERCK waarom hij zijn naam "Leize" gekregen had: hij droeg regelmatig een paar laarzen met riempjes.

In 1941, terug uit krijgsgevangenschap en zonder werkgelegenheid als onderwijzer, kwam ik in de zeevisserij terecht en ik ben tot nu toe, ondanks talrijke moeilijkheden en miserie, dit bedrijf trouw gebleven. Ik heb er veel mensen en goede vrienden leren kennen, die me nieuwsgierig maakten naar de "Stierman Leize" waar zoveel over gezongen werd.

De kapitein van een bescheiden vissersboot noemde men "Stierman" zodat het mijn mening was dat men hier te doen had met een bekend figuur uit de kustvisserij, de bootjessjouwerij. Dat werd langs veel kanten bevestigd.

Als gevolg op de polemiek over wie de echte "Stierman Leize" eigenlijk was en waar ik me ook in verwickeld had, kreeg ik van Jan COOPMAN de fotokopie van een officieel documentje met volgende tekst:

INGANG BILJET
VOOR HET BURGERLYK HOSPITAEEL TE OOSTENDE
*Ik ondergeteekende Officier van Gezondheid der burgerlyke hospiciën te Oostende verklaer dat de genaemde Frans Therry geboortig van Oostende.....Provincie oud 46 jaren, zoon van..... en van Maerie Thiry..... woonachtig te Oostende.....in de Werf   straet, N° 10... in het geval is van in het burgerlyk hospitaal aanveerd te worden, zynde aengedaen met variole
Echtgenoot van
Maerie Barbee
van beroep visscher

Oostende, den 2 8ber 1865
Oorlof om in het burgerlyk hospitaal aanveerd te worden
DE BESTUURDER
D. Lanszweert*

Bijgenaemd Stierman Leise

Dit bracht me op het spoor van de familie THERRY.

In mijn loopbaan in de visserij heb ik tamelijk veel de 'lapnaam' "Stierman Leize" gehoord. Maar heb briefje van het burgerlijk hospitaal te Oostende trok meest mijn aandacht en zo ging ik op zoek naar "Stierman Leize" in onze visserijmiddens.

De naam LEIRE kwam tamelijk veel voor in de Oostendse kleine visserij. Die naam kon gemakkelijk tot "Leize" vervormd worden, mogelijk ook door analogie met het gekende lied.

De titel Stierman werd ook gegeven aan de gezagvoerder, de meester van een scheepje uit de garnaal- of kustvisserij. Vergelijk hiermede de "stierman" uit het lied van de lotelingen uit Heist. "Stierman" zou wel betrekking gehad kunnen hebben met de machinist van de trein, maar ik heb deze titel zelden in dit verband horen vermelden.

Uit de herinneringen van Wardje DEDRIE, mij medegedeeld door Richard VERBANCK, die veel vissers gekend heeft in en om de herberg "Het Meivischje" van zijn ouders, op de hoek van de Sint-Franciscusstraat en de Visserskaai, dicht bij de "sierk", de oude vismijn, waar veel gezongen werd, onder meer door de leden van de folkloregroep de "Vismijnvrienden" die er hun lokaal hadden, leerde ik dat het lied reeds in 1907 gezongen werd, toen Wardje DEDRIE nog een klein jongentje was.

Vader Frans VERBANCK vermeldde in het tijdschrift "De Plate" van maart 1973 tussen de gekende "lapnamen" van Oostendse kustvissers dat een zekere E.T. (THERRY) de lapnaam had van "Stierman Leize".

Einde maart 1900 is Emiel THERRY, visser aan boord van de sloep 0.201 door een golf over boord geslagen en verdronken. Zijn lijk werd gevonden in de kuil toen het net opgehaald werd.

14 oktober 1891: aan boord van de 0.158 "Watergeus" rond 20 u. gleed een andere stierman, de patroon Alfons THERRY, uit met zijn hiel en viel over de verschansing. Hij is niet meer boven gekomen. Hij was 41 jaar oud, en liet zijn weduwe Amelia BOUCKENAERE met 5 kinderen achter. Hij was de zoon van François THERRY en Marie BARBAIX.

De "Echo d'Ostende" van 5 augustus 1900 meldde dat de Oostendse visserssloep 0.172, eigenaar Weduwe LAUWEREINS, meester Louis EVERAERT op donderdagnamiddag met de vlag halftop binnengevaren was. De visser Jean THERRY, bijgenaamd Lèèze, heeft een slag van de roerpen gekregen en is hierdoor over boord gevallen. Hij is niet meer aan de oppervlakte gekomen. De ongelukkige, 50 jaar oud, laat een weduwe en verschillende kinderen achter.

Maar de naam LARSEN was ook gekend in de Oostendse visserij. Het blad "Echo d'Ostende" van 11 januari 1870 deelt mede dat François LARSEN, oud 21 jaar en 6 maanden – visser – echtgenoot van Prudence DELEY, op zee gestorven is.

Voortgaande op mijn vondsten zou ik durven aannemen dat de "voorvader" zou kunnen te vinden zijn in de familie THERRY. Die lapnaam, zoals dit in Heist ook het geval is, is men waarschijnlijk aan de mannelijke familieleden, waaronder verscheidene "stiermans", blijven geven.